

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

D nr 2014-016

YTTRANDE

Stockholm 2014-11-27
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Handläggare: Anna Gabrielsson

Remissvar på promemoria om vissa skolfrågor, del 2.

Riksförbundet FUB, För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, är en intresseorganisation som arbetar för att människor med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv med full delaktighet i samhällslivet och rätt till samma levnadsvillkor som gäller för andra. Riksförbundet FUB har ca 26 500 medlemmar.

Riksförbundet FUB överlämnar härmed synpunkter på avsnitt fyra, fem och sex i promemorian:

Sammanfattning

Riksförbundet FUB är eniga med arbetsgruppen att bestämmelserna i skollagen om registerkontroll även ska omfatta den som erbjuds anställning inom gymnasie- eller gymnasiesärskolan samt av den som på annat sätt erbjuds eller tilldelas arbete inom dessa skolformer. Vi är eniga även i den del att personal vid arbetsplatser där elever deltar i arbetsplatsförlagt lärande inte ska omfattas av obligatorisk registerkontroll.

De elever vi representerar har ofta flera funktionsnedsättningar, men alltid en utvecklingsstörning av olika grader i botten, vilket kan innebära så stora inlärningssvårigheter att stödet i skolan behövs på många olika områden under en oöverskådlig framtid. För en elev i stort behov av stöd i sin dagliga livsföring torde det vara svårt att definiera på vilket sätt stödet är eller inte är kopplat till undervisningssituationen. Riksförbundet FUB välkomnar därför det förtydligande som arbetsgruppen föreslår när det gäller de intentioner som återfinns i förarbetena, att tilläggsbeloppet för särskilt stöd ska vara individuellt utformat, riktas till elever med stora inlärningssvårigheter och att det i skollagen anges att tilläggsbeloppet ska syfta till att målen för utbildningen uppnås. Riksförbundet FUB skulle i detta sammanhang

vilja uppmärksamma att enligt svensk lag¹ är hemkommunen inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Detta innebär att huvudmannen inte är skyldig att ta emot en elev eller ge fortsatt utbildning till en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna ett tilläggsbelopp². Vår organisation anser att detta innebär en begränsning för elever med mer omfattande funktionsnedsättning att kunna välja skola, vilket idag är en rättighet för andra elever.

Beslut att neka en elev uppflyttning till närmast högre kurs kan vara en genomgripande åtgärd och medföra både sociala och pedagogiska konsekvenser för en elev därför instämmer vi i arbetsgruppen förslag som kommer att ge en möjlighet att överklaga beslutet. Det ger en förbättrad rättssäkerhet och därmed ökar även kravet på att beslutet föregås av ett gediget underlag.

4.2 Förslag om att registerkontroll ska vara obligatorisk även inom gymnasie- och gymnasiesärskolan

Riksförbundet FUB tillstyrker förslaget.

Vi är eniga med förslaget att bestämmelserna i skollagen om registerkontroll även ska omfatta den som erbjuds anställning inom gymnasie- eller gymnasiesärskolan samt av den som på annat sätt erbjuds eller tilldelas arbete inom dessa skolformer. Vi är eniga även i den del att personal vid arbetsplatser där elever deltar i arbetsplatsförlagt lärande inte ska omfattas av obligatorisk registerkontroll. Vår organisation instämmer i arbetsgruppens ställningstagande att det skulle innebära en alltför långtgående åtgärd att utsträcka registerkontrollen till att omfatta all personal eleven kan tänkas komma i kontakt med under sin praktikperiod. Med hänsyn tagen till att en elev kan antas komma i kontakt med många människor, inte bara sin handledare, på praktikplatsen framstår det som en åtgärd som skulle kunna försvåra och fördröja det arbetsplatsförlagda lärandet, som inte står i proportion till nyttan. Kvarstår gör dessutom alltid möjligheten att parterna på eget initiativ kan begära eller lämna ett registerutdrag.

6.2 Förslag till ändringar i bestämmelserna om tilläggsbelopp

Riksförbundet tillstyrker förslaget.

Skollagen fastslår att alla elever har rätt att utifrån sina förutsättningar utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål och här innebär tilläggsbeloppet en möjlighet att uppväga skillnaderna i förutsättningar för elever vars behov kräver betydande resurser.

---

¹ Skollagen (2010:800) 10:39 och 11:38

² Skollagen (2010:800) 10:35 och 11:34

Den restriktiva tolkningen av domen från HFD³ har inneburit att det har varit svårt för enskilda huvudmän att få tilläggsbeloppet beviljat och därmed har likabehandlingsprincipen framstått som svag. Tilläggsbeloppet har varit en viktig del i likabehandlingsprincipen för hur barn som behöver ett omfattande stöd ska kunna tillgodogöra sig utbildning oavsett skolhuvudman. De elever vi representerar har ofta flera funktionsnedsättningar, men alltid en utvecklingsstörning av olika grader i botten, vilket kan innebära så stora inlärningsvårigheter att stödet behövs på många olika områden under en oöverskådlig framtid. För en elev i stort behov av stöd i sin dagliga livsföring torde det vara svårt att definiera på vilket sätt stödet är eller inte är kopplat till undervisningssituationen. Såsom rättsläget är idag är det emellertid avgörande att kunna göra den åtskillnaden och fastslå huruvida stödet är eller inte är hänförligt till undervisningssituationen.

Riksförbundet FUB välkomnar det förtydligande som arbetsgruppen föreslår och som återfinns i de intentioner till förarbeten som omnämns i förslaget, att tilläggsbeloppet för särskilt stöd ska vara individuellt utformat, riktas till elever med stora inlärningsvårigheter och att det i skollagen anges att tilläggsbeloppet ska syfta till att målen för utbildningen uppnås.

Riksförbundet FUB skulle i detta sammanhang vilja uppmärksamma att enligt svensk lag⁴ är hemkommunen inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Detta innebär att huvudmannen inte är skyldig att ta emot en elev eller ge fortsatt utbildning till en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna ett tilläggsbelopp⁵. Vår organisation anser att detta innebär en begränsning för elever med mer omfattande funktionsnedsättning att kunna välja skola, vilket idag är en rättighet för andra elever. Vi hänvisar även till att FN kommittén riktade kritik mot svensk skollagstiftning då det tolkningsutrymme som formuleringen organisatoriska och ekonomiska svårigheter öppnar för, innebär en rättsosäkerhet för elever med omfattande stödbehov.⁶ I förarbeten till lagen⁷ framgår också att redan innan lagen trädde ikraft ställde sig Lagrådet frågande till vad begreppet ”svårigheter” betydde, när det gällde att se vilka problem eller kostnader som skulle uppstå för att en kommun inte skulle behöva bidra till en elevs särskilda stöd.

5 Beslut om att inte flytta upp en elev till närmaste högre årskurs

Riksförbundet FUB tillstyrker förslaget.

Riksförbundet FUB instämmer i arbetsgruppen förslag som kommer att ge en möjlighet att överklaga beslutet då beslut att neka en elev uppflyttning till närmast högre årskurs kan vara en genomgripande åtgärd och medföra både sociala och pedagogiska konsekvenser för en elev. Det ger en förbättrad rättssäkerhet och därmed talar även mycket för att beslutet föregås av ett gediget underlag.

---

³ HFD 2012 ref 46

⁴ Skollagen (2010:800) 10:39 och 11:38

⁵ Skollagen (2010:800) 10:35 och 11:34

⁶ FN kommitténs rapport (FN CRPD/C/SWE/CO/1) punkt 47 och 48

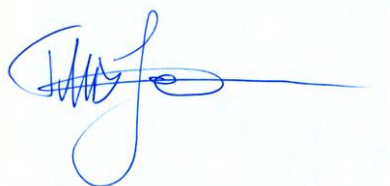
⁷ Prop (20009/10:165) sid 219

Riksförbundet FUB anser att det dels är bra att skillnaden mellan att gå om en årskurs och förlängd skolgång tydligt framgår och dels att bedömningen om att gå om årskursen ska ta hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållande. Vår organisation är av den uppfattningen att om beslutet att inte flytta upp eleven till närmaste årskurs blir möjligt att överklaga kommer det att ställa högre krav på både beslutsunderlag och samråd med vårdnadshavare och eleven själv.

Det är fundamentalt att eleven som går om en årskurs ges det stöd som denne enligt skollagen har rätt till och även i övrigt ges de förutsättningar som är nödvändiga för att eleven ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. Det ska vara en självklarhet redan enligt gällande regelverk. Dock är vår erfarenhet att när det gäller elever med omfattande och långvarigt stöd, är det alltid viktigt att vid nya beslut som påverkar elevens skolgång, beakta om gällande åtgärdsprogram och övriga stödinsatser är relevanta för elevens utveckling.

Dag som ovan

För Riksförbundet FUB

Thomas Jansson

Förbundsordförande